

C/2024/6809

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

**w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej
Bułgarii**

(C/2024/6809)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽³⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcje zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej.
- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W następstwie tego komunikatu Komisja wydała – w dniu 14 lutego 2024 r. – komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.

- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011⁽⁴⁾, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (2024), w którym nie wskazano Bułgarii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97⁽⁶⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE⁽⁷⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁽⁸⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej traktatowej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁸⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263. „Wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecyjne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 15 października 2021 r. Bułgaria przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 4 maja 2022 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Bułgarii⁽⁹⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego⁽¹⁰⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Bułgaria osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Bułgaria przedłożyła swój krajowy program reform na 2024 r. i program konwergencji na 2024 r., zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97⁽¹¹⁾. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Bułgarii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2024 r. dotyczące Bułgarii. Oceniono w nim postępy Bułgarii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowano realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Bułgarię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Bułgarii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (10) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Bułgarii, który w 2022 r. wynosił 2,9 % PKB, spadł do 1,9 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrósł z poziomu 22,6 % PKB na koniec 2022 r. do 23,1 % na koniec 2023 r.
- (11) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹²⁾ Bułgarii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki fiskalnej⁽¹³⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Bułgarii zalecono, aby dostosowała wydatki bieżące do zmieniającej się sytuacji. Bułgarii zalecono również zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹⁴⁾ w 2023 r. był zasadniczo neutralny, na poziomie 0,0 % PKB. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał zasadniczo neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,2 % PKB. Obejmuje to obniżenie o 1,3 % PKB kosztów nadzwyczajnych środków

⁽⁹⁾ ST 8091/22 INIT; ST 8091/22 ADD 1.

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Bułgarii (ST 15837/23 INIT; ST 15837/23 ADD 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97/WE z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>).

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Bułgarii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Bułgarię programu konwergencji na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 11).

⁽¹³⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2024 r. średniookresowy wzrost produktu potencjalnego Bułgarii w 2023 r., wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się – w oparciu o średnią rzeczywistą stopę wzrostu potencjalnego z 10 lat oraz deflator PKB z 2023 r. – na 10,1 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹⁴⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

wsparcia (ukierunkowanych i nieukierunkowanych) dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w odpowiedzi na wzrost cen energii, a także wzrost o 0,3 % PKB kosztów zapewnienia tymczasowej ochrony osobom przesiedlonym z Ukrainy. Głównymi czynnikami napędzającymi wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) były niedawno uchwalone podwyżki wynagrodzeń oraz rent i emerytur. Podsumowując, wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosły w 2023 r. 1,2 % PKB. Inwestycje finansowane z zasobów krajowych wyniosły w 2023 r. 2,7 % PKB, co oznacza roczny wzrost o 0,8 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Bułgaria sfinansowała dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Bułgaria sfinansowała inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak inwestycje w instalacje i modele biznesowe dotyczące wykorzystania odpadów jako zasobów wspierających gospodarkę o obiegu zamkniętym, jak również inwestycje w celu zwiększenia efektywności energetycznej i wsparcia skutecznej ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych. Te inwestycje publiczne są częściowo finansowane z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (12) W programie konwergencji na 2024 r. scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB o 3,2 % w 2024 r. i 2,7 % w 2025 r. oraz inflację mierzoną przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) na poziomie 2,4 % w 2024 r. i 2,8 % w 2025 r. Oczekuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do 3 % PKB w 2024 r. i w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 25 % do końca 2024 r. i do 27,3 % do końca 2025 r. Prognozuje się, że po 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 2,8 % PKB w 2026 r., a następnie wzrośnie ponownie do 3,0 % w 2027 r. W związku z tym planuje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych nie przekroczy w okresie objętym programem określonej w Traktacie wartości odniesienia deficytu wynoszącej 3 % PKB. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2025 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB stopniowo wzrośnie do 30 % w 2026 r. i do 30,7 % w 2027 r.
- (13) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 1,9 % w 2024 r. i o 2,9 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez HICP wyniesie 3,1 % w 2024 r. i 2,6 % w 2025 r.
- (14) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 2,8 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 24,8 % do końca 2024 r. Wzrost deficytu w 2024 r. wynika głównie z wydatków na renty i emerytury i na wynagrodzenia. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie restrykcyjny, na poziomie 0,3 % PKB.
- (15) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki mające zostać sfinansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia (zwanego dalej „dotacjami”) z Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,4 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,1 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Bułgarii.
- (16) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła⁽¹⁵⁾ Bułgarii zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych⁽¹⁶⁾ do nie więcej niż 4,6 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowywaniu projektów planów budżetowych na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Bułgarii finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 6,2 % w 2024 r., która to zmiana przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu. To przekroczenie zalecanej maksymalnej stopy wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych odpowiada 0,6 % PKB w 2024 r. Wydatki netto w 2023 r. były jednak niższe, niż oczekiwano w momencie wydania zalecenia z 14 lipca 2023 r. (o 3,3 % PKB). W związku z tym w ocenie zgodności należy uwzględnić również efekt bazy z 2023 r., ponieważ zalecenie z 14 lipca 2023 r. zostało sformułowane jako stopa wzrostu. Gdyby wydatki netto w 2023 r. były takie same, jak oczekiwano w momencie wydania zalecenia z 14 lipca 2023 r., stopa wzrostu wydatków netto w 2024 r. byłaby w rezultacie niższa od zalecanej maksymalnej stopy wzrostu o 2,7 % PKB. W ogólnym ujęciu ocenia się, że istnieje ryzyko, iż wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych nie będą w pełni zgodne z zaleceniem Rady.
- (17) Rada zaleciła ponadto Bułgarii, aby w latach 2023 i 2024 podjęła działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystania uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada zaleciła ponadto, aby, w przypadku gdyby ponowne

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Bułgarii na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Bułgarię programu konwergencji na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 13).

⁽¹⁶⁾ Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane z zasobów krajowych po skorygowaniu o (i) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (ii) wydatki z tytułu odsetek, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Bułgaria zapewniła, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto⁽¹⁷⁾ nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 0,0 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,0 % w 2024 r. i w 2025 r. Nadzwyczajne środki wsparcia w dziedzinie energii zostały wycofane w latach 2023 i 2024. Jest to zgodne z zaleceniami Rady.

- (18) Oprócz tego Rada zaleciła też Bułgarii utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych zmniejszą się z 2,7 % PKB w 2023 r. do 2,1 % PKB w 2024 r. Spadek ten częściowo wynika z zakończenia okresu programowania funduszy strukturalnych UE, obejmującego lata 2014–2020, w ramach którego fundusze były dostępne do 2023 r., lecz przekracza spadek, który można by wytłumaczyć udziałem współfinansowania krajowego. Istnieje zatem ryzyko, że inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych będą niezgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że zmniejszą się one z 1,2 % PKB w 2023 r. do 0,8 % PKB w 2024 r. Spadek ten wynika z zakończenia okresu programowania unijnych funduszy strukturalnych, obejmującego lata 2014–2020, w ramach którego fundusze były dostępne do 2023 r.
- (19) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt publiczny w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 2,9 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 24,6 % do końca 2025 r.
- (20) Możliwe jest zwiększenie efektywności zarządzania inwestycjami publicznymi przez wzmocnienie wdrażania głównych środków. Bułgaria nadal wykazuje niedociągnięcia w kluczowych obszarach, takich jak dostosowanie decyzji inwestycyjnych do długoterminowych celów strategicznych oraz terminowa realizacja wydatków kapitałowych. Nie wprowadzono jeszcze standardowych procedur wyboru i oceny projektów na podstawie obiektywnych kryteriów opłacalności.
- (21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności jest nieodzowne do podniesienia długoterminowej konkurencyjności Bułgarii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby zrealizować do sierpnia 2026 r. zobowiązania przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności, Bułgaria musi znacznie przyspieszyć wdrażanie reform i realizowanie inwestycji przez poprawę funkcjonowania administracji publicznej i poprawę zarządzania inwestycjami publicznymi. Konieczne są dalsze wysiłki na rzecz cyfryzacji procedur administracyjnych i poprawy jakości postępowań o udzielenie zamówienia. Zasadnicze znaczenie dla zbudowania kompetentnej administracji na szczeblu centralnym i lokalnym mają nabór personelu, szkolenie i zatrzymywanie utalentowanych pracowników. Regulacja działalności gospodarczej nadal stanowi jeden z kluczowych problemów dla przedsiębiorstw – połowa z nich uznaje tę kwestię za główną przeszkodę w inwestycjach długoterminowych. Około 53 % inwestorów nie jest przekonanych, że prawo i sądy chronią ich inwestycje. Wszystkie te elementy również poprawiłyby otoczenie działalności gospodarczej w Bułgarii. Szybkie włączenie rozdziału REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Bułgarii i Unii w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do celu zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (22) W ramach przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Bułgaria ma obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹⁸⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF), Europejski Fundusz Społeczny Plus (ERDF+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach

⁽¹⁷⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

poszczególnych programów. Bułgaria poczyniła postęp we wdrażaniu polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania. W Bułgarii następuje spadek liczby ludności i występują znaczne dysproporcje terytorialne, zwłaszcza trzy regiony na północy pozostają słabiej rozwinięte. Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności i wzmocnienie zdolności administracyjnych na wszystkich poziomach. Priorytety uzgodnione w ramach programów pozostają aktualne. Nadal znaczenie ma zdolność podmiotów regionalnych i lokalnych do stosowania zintegrowanego podejścia do inwestycji na szczeblu lokalnym. Szczególnie ważne jest promowanie regionalnych i lokalnych sieci wsparcia na rzecz badań naukowych, innowacji i przedsiębiorczości za pomocą ukierunkowanych środków transferu technologii i komercjalizacji. Priorytetem są wciąż inwestycje w zrównoważony transport, w tym rozwój infrastruktury kolejowej i drogowej, a także intermodalność. Na szczególną uwagę zasługuje wdrażanie terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, również pod względem skutecznego zarządzania, koordynacji i zdolności podmiotów krajowych, regionalnych i lokalnych. Konieczne jest również kontynuowanie zielonych inwestycji, zwłaszcza poprawa gospodarki wodnej, podaży wody pitnej i oczyszczania ścieków, oraz zapewnienie wydajnego zarządzania odpadami i zasobami. Utrzymuje się niedobór pracowników, co w szczególności wywiera wpływ na zawody związane z usługami społecznymi, takie jak pielęgniarstwo. Chociaż bezrobocie jest ogólnie niskie, utrzymuje się ono na znacznie wyższym poziomie wśród najbardziej wrażliwych grup społecznych (młodzieży, osób z niepełnosprawnościami i Romów) oraz w niektórych regionach, co sugeruje, że istnieje możliwość zwiększenia odsetka ludności aktywnej zawodowo. Priorytetem pozostają środki aktywnej polityki rynku pracy, zwłaszcza dla grup bardziej oddalonych od rynku pracy, oraz inwestycje w nabywanie umiejętności, zwłaszcza w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji. Nadal priorytetem jest wysokiej jakości i integracyjny system edukacji, w tym wdrożenie europejskiej gwarancji dla dzieci. Pomimo stopniowego obniżania się tego odsetka Bułgaria ma jeden z najwyższych w UE odsetek ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – w sytuacji takiej jest ponad jedna trzecia dzieci i ponad jedna trzecia osób starszych (65+). Odsetek ten jest znacznie wyższy w przypadku osób z niepełnosprawnościami i Romów. Wyraźne są również nierówności w dochodach. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą dotyczącą poszczególnych państw, przeprowadzoną na drugim etapie przez służby Komisji w oparciu o cechy ram konwergencji społecznej, której to analizie dokonano pilotażowo w 2024 r. Zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b rozporządzenia (UE) 2024/1263 europejski semestr ma obejmować sprawowany przez Komisję nadzór nad wdrażaniem wytycznych dotyczących zatrudnienia, dokonywany między innymi na podstawie ram służących identyfikacji zagrożeń dla konwergencji społecznej. Bułgaria może również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” – ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽¹⁹⁾ – m.in. do zwiększenia inwestycji w cyfryzację, czyste i zasobooszczędne technologie oraz w zieloną transformację przemysłową. Inicjatywa ta mogłaby umożliwić Bułgarii realizację jej zobowiązań w zakresie czystej technologii, niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w ramach strategii inteligentnej specjalizacji; mogłaby również zapewnić spójne podejście do przyspieszenia zrównoważonego rozwoju przemysłu.

- (23) Bułgaria stoi w obliczu kilku wyzwań, które dotyczą dekarbonizacji gospodarki i wytwarzania energii, zrównoważonego transportu, a także jakości edukacji i umiejętności. Wyzwania te można by uwzględnić w dodatkowych działaniach, wykraczających poza zakres planu odbudowy i zwiększania odporności oraz programów polityki spójności.
- (24) Dostęp do czystej i przystępnej cenowo energii pozostaje dla Bułgarii jedną z kwestii priorytetowych. Poczyniono wprawdzie ograniczony postęp, ale nadal występują problemy strukturalne. Zwłaszcza opóźnienie liberalizacji rynku energii elektrycznej, która jest jedną z zasadniczych reform dekarbonizacji w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, utrudnia przejście na czystą i przystępną cenowo energię. Ponadto systemy ciepłownicze w Bułgarii są często w złym stanie technicznym, a większość z nich opiera się głównie na gazie ziemnym lub węglu. W 2023 r. nastąpił znaczny wzrost wykorzystania fotowoltaiki – odnotowano ponad 1,2 GW nowo zainstalowanej mocy, co daje łącznie prawie 3 GW. W ostatnim dziesięcioleciu współczynnik zainstalowanej mocy energii wiatrowej utrzymał się jednak na podobnym poziomie – łącznie 700 MW w instalacjach lądowych. Dzieje się tak, mimo że energia wiatrowa ma potencjał w zakresie zwiększenia mocy bilansującej systemu elektroenergetycznego w okresach pozaszczytowych. Niewykorzystany techniczny potencjał morskiej energii wiatrowej szacuje się na 26 GW⁽²⁰⁾. Jednocześnie coraz bardziej widoczny jest brak wystarczających zdolności do magazynowania energii, zwłaszcza w godzinach słonecznych, co stwarza ryzyko dla ciągłości wdrażania w Bułgarii odnawialnych źródeł energii w skali sieci. Pomimo dobrych elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych z sąsiadującymi krajami, w tym nowej linii 400 kV z Grecją (Marica Wschodnia – Nea Santa), nadal występują wąskie gardła w sieci przesyłowej i dystrybucyjnej. Sytuację poprawić by mogły dalsze działania usprawniające zarządzanie sieciami przez wprowadzenie elementów inteligentnych sieci, w tym inteligentnych liczników i środków po stronie popytu. Chociaż w Bułgarii odnotowano nieznaczną poprawę wskaźników ubóstwa energetycznego, nadal istnieją poważne wyzwania. Odsetek ludności, która nie jest w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów, wyniósł w 2022 r. 22,5 % – jest to najwyższy odsetek w Unii, znacznie powyżej średniej unijnej wynoszącej 9,3 %. Chociaż Bułgaria przyjęła

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

⁽²⁰⁾ Bank Światowy, Offshore Wind Energy Potential in the Black Sea [„Potencjał morskiej energii wiatrowej na Morzu Czarnym”], Waszyngton, marzec 2020.

oficjalną definicję ubóstwa energetycznego, konkretne programy wsparcia nie zostały jeszcze w pełni opracowane – obowiązujący obecnie ukierunkowany dodatek do ogrzewania jest ograniczony zarówno pod względem czasu trwania, jak i zasięgu.

- (25) Emisje gazów cieplarnianych z transportu stanowią poważny problem dla Bułgarii, zwłaszcza w przypadku transportu drogowego, gdzie w 2022 r. emisje gazów cieplarnianych wzrosły o 29 % (w porównaniu z poziomami z 2005 r.). Korzystanie z samochodów osobowych jest nadal powszechne, a odsetek pojazdów elektrycznych o napędzie akumulatorowym jest wciąż bardzo niski. Ponadto infrastruktura ładowania jest nadal niewystarczająca – na każde trzy pojazdy elektryczne przypada tylko jeden punkt ładowania, co utrudnia upowszechnianie elektromobilności. Bułgarska infrastruktura kolejowa pozostaje w tyle za średnią unijną, w szczególności występują różnice między regionami północnymi i regionami południowymi. Kluczowe znaczenie ma zwiększenie inwestycji w sieć kolejową kraju oraz zwiększenie liczby inicjatyw w zakresie zrównoważonego transportu miejskiego – chodzi o zapewnienie połączeń transportowych między północą a południem kraju, dużymi ośrodkami miejskimi oraz obszarami wiejskimi i peryferyjnymi, a także ukończenie połączeń z transeuropejską siecią transportową.
- (26) Pomimo pewnych zmian ram regulacyjnych w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności wyniki kształcenia w Bułgarii są niskie i uległy dalszemu pogorszeniu. W ostatnich edycjach ocen międzynarodowych Bułgaria odnotowała niższe wyniki w porównaniu z poprzednimi latami. Jak wynika z Programu międzynarodowej oceny umiejętności uczniów OECD, odsetek uczniów osiągających słabe wyniki w matematyce, czytaniu i naukach ścisłych to jeden z najgorszych wyników w Unii. 53,5 % piętnastolatków nie osiągnęło podstawowego poziomu w matematyce, 52,9 % – w czytaniu, a 48 % – w naukach ścisłych, przy czym odsetek uczniów ze środowisk defaworyzowanych osiągających słabe wyniki w nauce jest bardzo wysoki. W standardowych egzaminach krajowych wyraźnie widać duże i rosnące nierówności w wynikach oraz silną segregację społeczną w bułgarskim systemie edukacji. Około 50 % nauczycieli szkolnych ma co najmniej 50 lat i zaczynają pojawiać się niedobory nauczycieli. Pomimo pewnych postępów nadal występują wyzwania związane z poprawą kształcenia wstępnego nauczycieli i ich ustawicznego rozwoju zawodowego – rozwiązanie tych problemów ułatwiłoby poprawę jakości i równości w edukacji. Odsetek osób wcześniej kończących naukę poprawił się w ostatnich latach, ale pozostaje szczególnie wysoki wśród Romów i na obszarach wiejskich. Ponadto niski udział dorosłych w uczeniu się (9,5 % w porównaniu ze średnią unijną wynoszącą 39,5 %) przełożył się na niewystarczające lub nieodpowiednie umiejętności, co stwarza wąskie gardła w zdolności do zatrudnienia i ogólnej konkurencyjności. Ramy regulacyjne kształcenia i szkolenia zawodowego wprowadzają obowiązkowe kompetencje w zakresie ochrony środowiska jako element ogólnego szkolenia zawodowego dla wszystkich zawodów. Ponadto plany sprawiedliwej transformacji dla regionów górniczych obejmują szereg środków, które mają na celu przekwalifikowanie pracowników i tworzenie miejsc pracy w takich regionach w Bułgarii. Poziom umiejętności cyfrowych jest nadal poniżej średniej unijnej (35,5 % w porównaniu z 55,5 % w 2023 r.) i ma wpływ na zdolność do zatrudnienia. Wyzwaniom tym ma zaradzić ambitny projekt – finansowany z Instrumentu – którego celem jest wprowadzenie ulepszeń, jeśli chodzi o podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności cyfrowych, ale wdrożenie tego projektu opóźnia się,

NINIEJSZYM ZALECA Bułgarii podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto⁽²¹⁾ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego, między innymi, utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB oraz utrzymanie długu sektora instytucji rządowych i samorządowych na ostrożnym poziomie w średnim okresie.
2. Znaczne przyspieszenie realizacji programów polityki spójności oraz planu odbudowy i zwiększania odporności, zapewnienie zakończenia reform i inwestycji do sierpnia 2026 r., przez usprawnienie działania i wzmocnienie zdolności administracji publicznej, w tym na szczeblu regionalnym, ulepszenie jakości postępowań o udzielenie zamówienia oraz zwiększenie niezależności i poprawę funkcjonowania organów regulacyjnych. Szybkie sfinalizowanie rozdziału REPowerEU. W kontekście przeglądu śródkresowego programów spójności – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.

⁽²¹⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

3. Ulepszenie systemu kształcenia i szkolenia, m.in. w odniesieniu do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, przez ulepszenie szkolenia nauczycieli i wdrożenie nauczania i uczenia się opartego na kompetencjach. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej oraz poprawienie umiejętności pracowników w celu zwiększenia konkurencyjności i wsparcia zielonej transformacji.
4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i przyspieszenie transformacji w kierunku czystej energii, w szczególności przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych w systemach ciepłowniczych i instalowanie turbin wiatrowych. Zapewnienie wystarczających zdolności magazynowania w celu zwiększenia elastyczności systemu energetycznego. Wzmocnienie infrastruktury sieci elektroenergetycznej przez wprowadzenie elementów inteligentnych sieci i poprawę połączeń międzysystemowych z krajami sąsiadującymi. Rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego przez wdrożenie ukierunkowanych środków mających obniżyć odsetek ludności, która nie jest w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów. Propagowanie rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego i kolejowego i korzystania z tego transportu, m.in. przez przyspieszenie rozwoju niezbędnej infrastruktury.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.